

waren gepersonifieerde natuurkrachten en met de wisselingen in de natuur hielden de feestelijkheden nauw verband.

Wat het voor die heidenen moet geweest zijn, als de laatste sporen van den winter weer waren verdwenen, als zon en zomer weer heerschten en alles in bloei zetten, dat kunnen wij, die zoo van de natuur vervreemd en zoo-veel minder van haar afhankelijk zijn, niet meer voelen. Dan werden de uitbundige Meifeesten gevierd. De gewijde handelingen en gebruiken, die daarbij plaats hadden, zijn voor een groot deel blijven voortbestaan, deels in gewijzigden vorm, tot op onzen tijd, maar hebben zich later gegroepeerd om de Christelijke feestdagen, toen die hier na de Kerstening ingevoerd werden. De gebruiken bij het Meifeest hebben zich verdeeld over Paasch- en Pinksterfeest.

Een voorbeeld. In Haarlem kent men nog Luilaksdag. Eeuwen lang is het door heel ons land gewoonte geweest op den Zaterdag voor Pinksteren de luilakken of langslapers te plagen. De groenteboer aan de markt, de jongen op school, de ambachtsman op zijn werk, die te laat kwam, werd bespot en uitgezongen of met brandnetels of berketakken geslagen.

In Amsterdam en andere plaatsen, werden zelfs in de vroegte optochten georganiseerd, nog gesloten deuren met het woord *Luilak* beschilderd, of met brandnetels en zelfs allerlei straatvuil en doode dieren versierd. Om de vechtpartijen en het dollemansgedoe, verboden plm. 1600 verschillende keuren van de stedelijke regeeringen het Luilak-vieren.

Natuurlijk werd de eigenlijke beteekenis van dit gebruik toen reeds lang niet meer geweten, maar oor-

spronkelijk heeft de Langslaper zonder twijfel den Winter-demon voorgesteld, den boozen geest, die verdreven moest worden met symbolen der vruchtbaarheid. (Brandnetels en groen berkenhout.)

En dan de Pinksterbruid. Het is lang gewoonte geweest het knapste meisje van een dorp als Meikoningin te kiezen, en, in het wit gekleed, met bloemen, gouden en zilveren sieraden omhangen, in optocht al zingende rond te leiden. Ook dit was oorspronkelijk een gewijde handeling van heidenschen oorsprong; een vruchtbaarheidsrite. Aan de Meikoningin, personificatie van den zomer, werden de krachten van den zomer toegeschreven en het zou als een groote ramp beschouwd worden, als iemands huis of land bij den ommeegang niet betreden werd.

Later onttaarde echter ook dit gebruik. De omgang met de Pinksterbruid werd een bedelpartij met dronkenschapstooneelen en vechtpartijen. In Amsterdam werd reeds in 1612 een verbod uitgevaardigd. Andere steden volgden. Slechts op het land en vooral onder de jeugd bleef het gebruik nog lang in zwang. Thans is het waarschijnlijk overal (behalve op Terschelling) uitgestorven.

Zoo openbaart zich in dezen tijd op het Pinksterfeest drieërlei geest. De *oudheidensche* in enkele bijna verdwenen gewoonten; de *modernheidensche* in alleenmaar-uitgaan-en-pretmaken, in overgrootte vereering van natuurgenot; en gelukkig . . .

Ja, gelukkig óók de Geest van Christus.

Aan ons de heerlijke taak *dien* vooral in dezen tijd vrijmoedig uit te dragen!

LUDWIG INGWER NOMMENSEN

NOMMENSEN WAS EEN WILSMENSCH. heeft Zendingsdirector J. Warneck, niet lang geleden, geschreven. Geen wilsmensch, die er met de vuist op inslaat, om zich met geweld een weg te banen. Maar een wilsmensch, die vasthoudt, wat hij eenmaal heeft ter hand genomen, een mensch voor wien alle hinderpalen en moeilijkheden door een uiterste krachtsinspanning worden omgezet in middelen, om dichter bij zijn doel te geraken.

Nommensen was een geloofsheld, die met kracht voorwaarts kon gaan, maar ook kon wachten. Hij kon dit, omdat hij zeker was van zijn zending aan het volk der Batakkers.

Nommensen was een baanbreker, die het Evangelie een weg heeft gebaad tot in het hart van het donkere heidendom van het Batakland. En wanneer in datzelfde land na zestig jaren thans een gevestigde Christelijke kerk bestaat, die de krachtigste en meest levende van den Indischen Archipel is, dan is dit naar de woorden van denzelfden Warneck te danken aan de genade Gods, die aan dit volk een man geschonken heeft, wien het gegeven was, met het oog des geloofs en den moed der gehoorzaamheid de gelegenheden te zien en den tijd uit te koopen als geen ander.

Van het leven van dezen man verhaalt J. H. Hemmers in zijn zoo juist verschenen boek. Het is een uitnemend beeld van dezen eenvoudigen knecht Gods met den ziensblik, die zich door niets liet weerhouden, waar het erop aan kwam, met het Evangelie door te dringen, ondanks tegenstand en gevaren, steeds verder het Batakland in.

Dadelijk na de lezing van dit boek trof mij bij het naslaan van de rapporten der Christen Studenten Con-

De gouden regen bloeit!

ferentie te Lake Mohonk in Amerika in 1913, dat Dr John Mott in de slotrede tot de verzamelde studenten deze woorden heeft gezegd: „Eén van de beste dingen, die wij kunnen doen, is het lezen van Christelijke levensbeschrijvingen. Het is onmogelijk om het leven van menschen als b.v. David Brainerd te lezen, zonder dat in ons de begeerte gewekt wordt, dat God ook in ons leven Zijn macht en heerlijkheid zal openbaren.

Zulk een waarde hecht een man als Mott aan het lezen van de levensbeschrijving van de arbeiders in Gods Koninkrijk. Door hun leven kunnen wij ook zelf gezegend worden.

Zoo is het ook met het leven van Nommensen, beschreven in het boek van Hemmers. *) Wij moeten ons in dit leven verdiepen om het geheim ervan te vinden. Dat geheim was Nommensens geloof, dat iets in zich had van de kracht, die bergen kan verzetten.

Dat geloof maakte hem rustig en opgewekt ook in de moeilijkste omstandigheden. Het deed hem de overwinning zien, waar anderen slechts onoverkomelijke moeilijkheden of zelfs nederlagen zagen. Het deed hem, terwijl het Batakland vol was van krijgsrumoer en bedreiging van het leven van de blanke indringers, de kerkklokken hooren, die eenmaal het Batakvolk van plaats tot plaats zouden oproepen om den lof des Heeren te verkondigen.

Het Batakvolk is wel het meest begaafde, meest energieke van Ned.-Indië. Dat dit volk voor Christus gewonnen is, beteekent meer dan cijfers kunnen uitdrukken.

Dat heeft Nommensen gedaan. Hij was het werktuig, dat God gebruiken wilde om het Batakvolk te redden uit de macht van het heidendom.

Dr Ir H. G. v. B.

*) L. I. Nommensen, de apostel der Batakkers, met een woord ter inleiding van Dr J. H. Bavinck. Uitgave: Voorhoeve, Den Haag.

VOOR DE ZIEKEN Door Dr L. J. v. LEEUWEN

GEVEN OF ONTVANGEN? III

HET IS ZALIGER TE GEVEN DAN TE ONTVANGEN.

De Heere Jezus heeft deze wonderspreuk gesproken.

Dus geldt ze in de eerste plaats van den Vader en van Hem.

God wil niet ontvangen. Hij wil geven.

't Is Hem zaligheid te geven in den Kerstnacht Zijn Zoon aan de aarde.

En het is voor Jezus zaligheid, Zijn leven te geven aan het kruis voor zondaren.

En het is den Heilige blijdschap om genade te mogen geven, om den verloren zoon een ring aan den vinger te mogen steken en hem het beste kleed om de schouders te werpen in plaats van zijn lompen. Dan is er blijdschap in den hemel vóór de Engelen Gods.

Hij geeft niet als Hij van ons eerst wat ontvangen heeft, van die armoedige geschenkjes van deugd of vroomheid of misschien enkel een vleierijtje of een goed voornemen.

Hij geeft niet, omdat Hij van ons niets beters te verwachten heeft en dan maar geven gaat.

Hij geeft, omdat Hij geven wil.

Omdat dat de zaligheid is van Hem, den volzaligen God.

Laat Hem dan geven.

Moest ge ook dat op het ziekbed leeren?

Ge hebt nu niets om aan te brengen. Geen kracht meer en geen tijd meer ook. Anders betalen we nog graag met beloften, maar wat zijn beloften, als we niet weten, of we ooit gelegenheid zullen hebben ze in te lossen?

Laát Hem dan geven.

Zalig zijn de armen van geest.

Zalig zijn ze, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid.

GELOOF ALLEEN

HET GING WERKELIJK GOED MET DE visserij. De H 15 was nu drie weken op zee en had meer dan twintig last (340 tonnen) haring in de ruimen.

Er heerschte een opgewekte stemming. Als de vangst zoo doorging, zouden de mannen binnen niet al te langen tijd weer bij „moeder-de-vrouw” zijn.

„Wat denk-ie, stuur?” vroeg schipper Baas aan zijn stuurman, „zouden we 't ies een tikje Zuilijker per-beere?”

Ze hadden met hun octanten juist een zonnetje genomen. Het was helder weer. De ronde zon had als een knikker over den horizon gerold, toen de mannen door de gekleurde octantglaasjes tuurden. Nu maakten ze in het achteronder het bestek op.

„Beljaat, ouwe! Je hoorde gisteren bij het praaie van Kees Brons, dat hij z'n eige daar vol gevischt heb.”

„Daarom, zie je! 't Mot netuurlijk wel van bove gegeven worde, maar je mot er zelf je best voor doen.”

„Zoo denk 'k er ook over. As je der niks voor doet, ken je niks verwachte.”

„Dan houë we nog wat Zuid-West an. Bij de wal kenne we 't nog hale om te schieten. Zeg het even tege de wacht!”

De stuurman verdween door het nauwe trapgat.

„We gane wat zakke, Gerrit,” zei hij tot den roer-ganger.

„In orde, stuur. Wat denk-ie van 't weer?”

„Tot nou toe best. Hozoo?”